

06.02.2020

Asia/3

§ 3

Lausuntopyyntö kaupunginvaltuustolle koskien kasvijuomien tarjoamista halukkaille ruokavaliosta riippumatta

HEL 2019-010190 T 00 00 03

Lausunto

Palvelukeskusliikelaitoksen johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Kasvijuomien tarjoaminen kaikille maidon rinnalla on pääsääntöisesti toiminnallinen muutos, jossa on huomioitava tarjoaman hintavaikutukset, mutta myös ravitsemussuositusten toteutuminen erityisesti varhaiskasvatuksen ja ikääntyneiden asiakasryhmissä.

Varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksessa (2018) sekä kouluruokailusuosituksessa (2017) ruokajuomaksi suositellaan rasvatonta D-vitamiinoitua maitoa tai piimää. Jos maito korvataan kasvijuomalla esim. vegaaniruokavaliossa, tulee käyttää vitamiineilla ja kivennäisaineilla täydennettyjä kasvijuomia. Kasvijuomien proteiinimäärät vaihtelevat: soijajuomassa proteiinia on lähes saman verran kuin maidossa (> 3 g/dl) ja kaurajuomassa noin 1 g/dl. Ruokajuomaa tarjotaan päiväkoedeissa kaikilla aterioilla ja hoitolaitoksissa päivittäin vähintään kolmella aterialla.

Ikääntyneiden ruokailusuosituksessa sekä sairaaloiden ja hoitolaitosten ruokailusuosituksessa korostetaan riittävän proteiinin saannin turvaamista ja tämä on tärkeää huomioida myös ruokajuomassa.

Kasvijuomien hinta

Voimassa olevissa hankintasopimuksissa kasvijuomien hinnat vaihtelevat ja hinta on korkeimmillaan kolminkertainen maitoon verrattuna. Kasvijuomista ei saa myöskään EU-maitotukea, joka on esim. rasvattoman luomumaidon osalta 34 snt/l. Nykyisten hankintasopimustemme pohjalta raaka-aineen lisäkustannus oletuksella, että tarjottavasta kasvijuomasta 50 % olisi kaurajuomaa ja 50 % soijajuomaa, olisi päiväkoedeissa 0,26 eur / annos ja kouluissa 0,08 eur / annos. Kouluissa tarjottavan kasvijuoman raaka-aine on pääosin ulkolaista. Sopimushinnat muuttuvat hankintojen kilpailutusten myötä. Kilpailutuksissa käytetään kriteereinä kasvijuomien osalta ravitsemussuositusten mukaisia ravitsemuskriteereitä.

Markkinoilla tarjolla olevien kasvijuomien raaka-aineena käytetyn kauran alkuperämaa ja juomien valmistusmaa vaihtelevat. Pyrimme kuitenkin käyttämään mahdollisimman paljon lähellä tuotettuja raaka-

aineita. Jotta riittävä proteiinin saanti pystytään varmistamaan, soijajuomien lisääminen voi vähentää kotimaisuutta. Kaurajuomien osalta tarjolla on kotimaisia vaihtoehtoja, mutta niiden hinta on osin korkeampi ulkomaisiin verrattuna.

Kasvijuomia tarjotaan tällä hetkellä päiväkodeissa, kouluissa, sairaaloissa sekä ikääntyneiden hoitolaitoksissa maidotonta ja vegaania ruokavaliota noudattaville asiakkaille. Kasvijuomat ovat vapaasti valittavissa yhdessä stadin ammattiopistossa. Kolmen kuukauden seurannan perusteella noin neljännes kyseessä olevan ammattiopiston ruokailijoista valitsee kasvijuoman. Tiedossamme ei ole vielä, kuinka kaikissa eri asiakasryhmissä valittaisiin kasvijuomaa, jos ne olisivat vapaasti valittavissa. Tämä vaikeuttaa kustannusvaikutusten arviointia.

Toiminnalliset vaikutukset

Toiminnallisesti Palvelukeskus Helsingin on mahdollista tarjota kasvijuomia, joita on kaikkien käyttämimme tavarantoimittajien valikoimissa.

Päiväkodeissa tarjotaan tällä hetkellä ruokajuomana D-vitamiinoitua rasvatonta luomumaitoa. Luomutuotannon mukaisia kasvijuomia ei saa lainsäädännön mukaan täydentää vitamiineilla eikä kivennäisaineilla. Jos päiväkodeissa tarjotaan tavanomaisia täydennettyjä kasvijuomia, haasteeksi tulee, miten saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama tavoite luomutuotteiden osuudesta päiväkotiruokailussa. Lisäksi lähellä tuotetun raaka-aineen osuus voi laskea esimerkiksi soijajuomien käytön lisääntyessä. Pohdittavaksi jää, kuinka pystytään minimoimaan hävikki pienryhmissä tapahtuvassa ruokailussa.

Esittelijä

yksikönjohtaja
Mikael Neuvonen

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi 1, Kvsto 25.9.2019 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

06.02.2020

Asia/3

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.3.2020 mennessä palvelukeskusliikelaitokselta lausuntoa valtuutettu Anna Vuorjoen ym. toivomusponteen. Päätöksen mukaan kaupunginvaltuusto edellyttää selvittämään mahdollisuutta, että kasvijuomia on tarjolla maidon rinnalla kaikille halukaille ruokavaliosta riippumatta.

Toivomusponnosta on pyydetty lausuntoa myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta ja sosiaali- ja terveystoimialalta ja palvelukeskusliikelaitoksen lausunnossa on huomioitu em. tahojen näkemykset.

Esittelijä

yksikönjohtaja
Mikael Neuvonen

Lisätiedot

Mikael Neuvonen, yksikönjohtaja, puhelin: 310 27752
mikael.neuvonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi 1, Kvsto 25.9.2019 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 9500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
palvelukeskus.hallintopalvelut@hel.fi

Käyntiosoite

Elimäenkatu 15
Helsinki 51
<http://www.hel.fi/palvelukeskus>

Puhelin

+358 9 310 2700

Faksi

+358 9 310 27111

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI2880001100396002

Alv.nro

FI02012566